

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ซึ่งมีช่วงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป พบว่าเป็นผู้สูงอายุเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 60.50 และมีช่วงอายุตั้งแต่ 60-65 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.80 รองลงมา มีช่วงอายุ 66-70 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.30 ระดับการศึกษาประถมหรือต่ำกว่าคิดเป็นร้อยละ 58.50 รองลงมา ระดับการศึกษาปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 13

มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.80 รองลงมา มีรายได้ 1,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.50 และมีรายได้ครอบครัวต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมา มีรายได้ครอบครัวต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.50

แหล่งรายได้ประจำพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีแหล่งรายได้ประจำจากบุตรหลาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.50 อันดับสองแหล่งรายได้มาจากตนเอง เช่น เงินสะสม เงินบำเหน็จ บำนาญคิดเป็นร้อยละ 32.90

ปัจจุบันประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.50 และในอดีตมีอาชีพค้าขาย หรือเป็นเจ้าของกิจการส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.80 รองลงมา มีอาชีพ รับจ้าง ช่างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 21.50 และข้าราชการคิดเป็นร้อยละ 15.00 ตามลำดับ

ปัจจุบันพักอาศัยอยู่กับบุตรหลานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาอาศัยอยู่กับคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 41.70 และเป็นเจ้าของที่พักอาศัยเองคิดเป็นร้อยละ 73.80

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบด้านกิจกรรม

จากผลการศึกษาพบว่าสามารถจัดกลุ่มตัวประกอบทางด้านกิจกรรมของรูปแบบการดำรงชีวิตผู้สูงอายุ โดยการวิเคราะห์ตัวประกอบกิจกรรม (Factor Analysis) จำนวน 43 ตัวแปร สามารถแยกเป็นกลุ่มตัวประกอบด้านกิจกรรมของผู้สูงอายุ แบ่งได้ 12 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มกิจกรรมที่ 1 ใส่ใจสุขภาพรักการอ่านและกีฬา

เป็นกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเล่นกีฬา การออกกำลังกาย การชมการถ่ายทอดกีฬา การอ่านหนังสือ การใช้บริการทางการแพทย์ไม่ว่าจะเจ็บป่วยหรือไม่เพื่อดูแลรักษาสุขภาพ

กลุ่มกิจกรรมที่ 2 นักช้อปปิ้งเนิร์ด

เป็นกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้าต่างๆของผู้สูงอายุ โดยมักจะเกี่ยวข้องทางการซื้อของที่มีการลดราคา แลก แจกแถม คุปองชิงโชครางวัล ชื่อของราคาถูก ชื่อของตามตลาดนัด ชอบซื้อสินค้าเงินเชื่อหรือเงินผ่อน เปรียบเทียบราคาสินค้าก่อนซื้อ ลองสินค้าใหม่ๆ และใช้สินค้าที่มีตรายี่ห้อที่ดีและมีชื่อเสียงเสมอ

กลุ่มกิจกรรมที่ 3 เฮฮาปาร์ตี้

เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมงานที่มีคนมากมายหรือมีแสงสีเสียงการเดินทางท่องเที่ยวไปในที่ต่างๆ การร้องเพลง เต้นรำ ออกไปที่สวนนอกบ้านกับลูกหลาน พักผ่อนโดยพูดคุยกับพบปะ สังสรรค์กับเพื่อนๆ การดูทีวี ฟังวิทยุหรือเล่นดนตรี

กลุ่มกิจกรรมที่ 4 ร่วมงานชุมชน

เป็นผู้สูงอายุที่มักเข้าร่วมงานกับชุมชน เช่นงานประเพณี งานบุญ งานศพ โดยมีส่วนร่วมทำงานให้กับชุมชนที่อาศัยอยู่ รวมทั้งการทำบุญใส่บาตร ไปวัด สวดมนต์

กลุ่มกิจกรรมที่ 5 นักเสพและเลี้ยงโชค

เป็นกลุ่มที่ชอบดื่มสุราในงานต่างๆรวมทั้งชอบสูบบุหรี่ เพื่อเป็นการผ่อนคลายตัวเองจากความเครียด นอกจากนี้ยังชอบเล่นหวย เล่นแชร์เป็นประจำ

กลุ่มกิจกรรมที่ 6 สโมสรสัมพันธ์

เป็นผู้สูงอายุที่ชอบทำงานอาสาสมัครให้องค์กรการกุศล การเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับศาสนา ชมรมสันตนาการ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ มักจะร่วมในงานกิจกรรมของสังคมหรือส่วนรวม เช่น นัดพบศิษย์เก่า

กลุ่มกิจกรรมที่ 7 รักบ้านและความสงบ

กิจกรรมของผู้สูงอายุกลุ่มนี้ชอบพักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบหรือชอบพักผ่อนที่บ้าน มักจะทำกิจกรรมที่บ้านเช่น ทำสวน/ปลูกดอกไม้เพื่อพักผ่อนหย่อน

กลุ่มกิจกรรมที่ 8 ดูแลเลี้ยงดูลูกหลาน

กลุ่มนี้ชอบดูแลลูกหลานและมีภาระต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่างๆในการเลี้ยงดูลูกหลาน ชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว นอกจากนี้ยังชอบเลี้ยงสัตว์อีกด้วย

กลุ่มกิจกรรมที่ 9 พ่อบ้านแม่เรือนยึดมั่นศาสนา

กิจกรรมของผู้สูงอายุกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ชอบทำงานบ้านเล็กๆน้อยๆ ชอบทำอาหารหรือทำขนม และมีการทำงานฝีมือหรืองานช่างต่างๆ นอกจากนี้ยังชอบนั่งสมาธิหรือทำวิปัสสนาเป็นประจำ

กลุ่มกิจกรรมที่ 10 ทำงานเสริม

กิจกรรมผู้สูงอายุกลุ่มนี้ชอบทำงานพิเศษหรือทำงานเสริมซึ่งทำนอกเหนือจากงานหลักที่ทำเป็นประจำที่ทำอยู่

กลุ่มกิจกรรมที่ 11 นอนหลับพักผ่อน

กลุ่มนี้ชอบการพักผ่อนในเวลารว่างโดยการนอนพักผ่อน ซึ่งมักจะเห็นว่าเป็นการพักผ่อนที่ดีที่สุด

กลุ่มกิจกรรมที่ 12 ชอบสิ่งเดิมๆ

เป็นกิจกรรมที่ไม่ชอบการริเริ่มทำสิ่งใหม่ๆ ชอบทำงานแบบเดิมโดยไม่รู้สึกรำคาญและมักจะซื้อหรือใช้ตราหือหือเดิมเป็นประจำ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบด้านความสนใจ

จากการศึกษาพบว่าสามารถจัดกลุ่มตัวประกอบทางด้านความสนใจของรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ โดยการวิเคราะห์ตัวประกอบด้านความสนใจ (Factor Analysis) จำนวน 27 ตัวแปร โดยสามารถแยกตามลักษณะตัวประกอบด้านความสนใจของผู้สูงอายุ แบ่งได้ 7 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มความสนใจที่ 1 ไม่ยอมหยุดนิ่ง

เป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจในเรื่องงานว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เป็นคนขยันทำงาน ชอบทำงานบ้านเป็นประจำ ชอบให้บ้านเป็นระเบียบสะอาดเสมอ นอกจากนี้ยังชอบบริโภคอาหารโดยคำนึงถึงประโยชน์ และคุณค่าทางโภชนาการเสมอ พร้อมทั้งใส่ใจกับเพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง

กลุ่มความสนใจที่ 2 หัวสมัยใหม่ใส่ใจเทคโนโลยี

เป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจแสวงหาสินค้าพวกเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้อำนวยความสะดวกในบ้านเสมอ ใช้โทรศัพท์มือถือ ชอบซื้อของตกแต่งบ้านให้สวยงามน่าอยู่เสมอ ชอบปรับปรุงบ้านหรือซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านด้วยตัวเองเสมอ ชอบรับประทานอาหารฝรั่ง ชอบทานอาหารนอกบ้านในบรรยากาศที่ดีกับครอบครัวและเพื่อนฝูง

กลุ่มความคิดเห็นที่ 2 กล้าเผชิญความจริงและให้ประโยชน์ลูกหลาน

กลุ่มนี้มีความคิดเห็นว่ามีควรเตรียมรับวัยชราและพร้อมเผชิญกับปัญหาต่างๆที่จะมาถึงตลอดเวลา มีความสามารถถ่ายทอดประสบการณ์และให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชนและสังคมได้ และเห็นควรว่าควรมีเงินออมเพื่อมอบให้แก่ลูกหลาน มองว่าการเรียนรู้สามารถทำได้ตลอดชีวิตและไม่มีคำว่าแก่เกินเรียน นอกจากนี้ยังเห็นว่าสินค้าเฉพาะกลุ่มสำหรับผู้สูงอายุมีน้อย และมีสินค้าให้เลือกมากมายชนิดเกินไปทำให้เลือกบริโภคลำบาก

กลุ่มความคิดเห็นที่ 3 ชีวิตโดดเดี่ยวอ้างว้าง

กลุ่มนี้เห็นว่าตัวเองถูกทอดทิ้งจากสังคม เป็นคนขี้กั้ว หวาดระแวง ซึมเศร้า วิตกกังวล มักจะไม่มีความสุขและต้องต่อสู้กับความเหงาและการอยู่คนเดียว

กลุ่มความคิดเห็นที่ 4 ยึดมั่นในจารีตประเพณี

กลุ่มนี้เห็นว่าผู้สูงอายุมีคุณค่าควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ และได้รับการเลียงดูเมื่อแก่เฒ่าจากครอบครัว และควรต้องใช้จ่ายอย่างประหยัดเพราะรายได้มันลดลง และแม้ชีวิตจะมีอุปสรรคเพียงใดสามี-ภรรยาไม่ควรจะเลิกกัน นอกจากนี้ยังมีความเชื่อในเรื่องการทำบุญ

กลุ่มความคิดเห็นที่ 5 ห่วงใยสุขภาพและอนาคต

กลุ่มนี้มีความคิดเห็นว่าเป็นวิตามิน อาหารเสริมทำให้ร่างกายแข็งแรงสดชื่น และเป็นต้องมีการวางแผนจัดสรรการใช้จ่ายเงินของเงินในอนาคตอย่างระมัดระวัง รวมทั้งควรหมั่นพบแพทย์และตรวจสุขภาพประจำปี

กลุ่มความคิดเห็นที่ 6 เหนื่อยล้ามานาน

กลุ่มนี้มีความเห็นว่าชีวิตที่เหลือไม่มีอะไรมากเพียงพอเพื่อรอว่าเมื่อไรจะดับสิ้น และรู้สึกเหนื่อย อยากพักผ่อน ไม่อยากทำงานหรือเริ่มต้นทำอะไรใหม่ๆ ชอบให้คนอื่นตัดสินใจแทน

กลุ่มความคิดเห็นที่ 7 ต้องเดินทางเรียนรู้โลกกว้าง

กลุ่มนี้มีความคิดเห็นปรารถนาที่จะได้ไปท่องเที่ยวภายในประเทศ และต่างประเทศ

กลุ่มความคิดเห็นที่ 8 เชื่อในโชคชะตา

กลุ่มนี้เชื่อในเรื่องที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้เช่น ผีตาง เทวดา และเชื่อเรื่องอนาคตว่าเป็นเรื่องดวงชะตาฟ้าลิขิต การมีชีวิตอยู่ในต่อไปในอนาคต

กลุ่มความคิดเห็นที่ 9 มองโลกในแง่ร้าย

กลุ่มนี้มีความเห็นว่าการเมืองไทยมีแต่เรื่องการทุจริต คอร์รัปชัน และใส่ร้ายป้ายสี ทะเลาะเบาะแว้งกัน รวมทั้งเด็กรุ่นใหม่ไม่อ่อนน้อม คือ เกร ไม่มีความเคารพนับถือผู้ใหญ่ และธุรกิจในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงมากต้องการ โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้บริโภคเท่าที่ควร

กลุ่มที่ 1 “จริงจังกับชีวิต”

กลุ่มนี้มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 ของประชากรทั้งหมด เป็นกลุ่มที่มีลักษณะทางประชากรเป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 57.7 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 59.6 อายุ 60-65 ปี ร้อยละ 38.5 การศึกษาดำรงต่ำกว่าประถม ร้อยละ 65.40 รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.10 รายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.60 ปัจจุบันไม่ได้ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 59.6 มีบ้างส่วนที่ทำงานในปัจจุบันโดยประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 36.40 และมีอาชีพเมื่ออดีตค้าขายเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 28.8 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 สถานภาพที่พักอาศัยเป็นเจ้าของเอง คิดเป็นร้อยละ 78.8 พักอาศัยอยู่บ้านเดี่ยว 2 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 59.60

ลักษณะรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่ม “จริงจังกับชีวิต” เป็นกลุ่มที่ยึดมั่นในจารีตประเพณีและยึดติดกับค่านิยมของสังคม เช่น เครื่องครัดในศีลธรรม หัวสมัยรักลูกหลานและลูกหลาน ไม่เป็นนักเสพและไม่ชอบการเสี่ยงโชค ไม่หัวสมัยใหม่และไม่สนใจเทคโนโลยีสิ่งของอำนวยความสะดวกมาใช้ภายในบ้านแต่ให้ความสนใจในด้านข่าวสารบ้านเมือง และมีกิจกรรมส่วนใหญ่ที่มักจะเกี่ยวข้องกับการร่วมงานกับชุมชน ซึ่งชีวิตทางสังคมจะสะท้อนถึงโครงสร้างเกี่ยวกับประเพณี ศาสนา วัฒนธรรมในชุมชนที่อาศัยอยู่ หรือกิจกรรมที่ข้องเกี่ยวกับวัด เป็นต้น นอกจากนี้เป็นกลุ่มที่ไม่เป็นนักช้อปเน้นราคาและไม่ได้มีศรีสุข เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นกล้าที่จะเผชิญความจริงและถ่ายทอดประสบการณ์หรือมอมมรดกให้แก่ลูกหลาน มีความพร้อมเตรียมรับความชราภาพ

กลุ่มที่ 2 “ไม่สนใจอะไรในชีวิต”

กลุ่มนี้มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1 ของกลุ่มประชากร เป็นกลุ่มที่มีลักษณะทางประชากรเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75 มีสถานภาพหม้าย คิดเป็นร้อยละ 75 มีอายุ 75 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50 การศึกษาดำรงต่ำกว่าประถมคิดเป็นร้อยละ 50 รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 รายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 ปัจจุบันไม่ได้ทำงานคิดเป็นร้อยละ 100 มีอาชีพเมื่ออดีตค้าขายเช่นกันคิดเป็นร้อยละ 75 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 4 คน คิดเป็นร้อยละ 50 สถานภาพที่พักอาศัยอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 50 พักอาศัยอยู่บ้านเดี่ยวชั้นเดียวและบ้าน 2 ชั้นและอาคารพาณิชย์ตึกแถว คิดเป็นร้อยละ 25 เท่ากัน

ลักษณะรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่ม “ไม่สนใจอะไรในชีวิต” ไม่ชอบการทำกิจกรรม ไม่ชอบเข้าร่วมสังสรรค์เฮฮาปาร์ตี้ ไม่อยากร่วมงานต่างๆในชุมชน ไม่เป็นนักช้อปเน้นราคา เนื่องจากส่วนใหญ่แล้วรักลูกหลานเป็นคนจัดสรรให้ ไม่ห่วงใยสุขภาพร่างกายและอนาคตรวมทั้ง ยอมหยุดนิ่งไม่สนใจไขว่คว้าอะไรอีกต่อไปแล้ว ไม่ติดตามข่าวสารบ้านเมือง ไม่ต้องการ

เดินทางท่องเที่ยวไปที่ใดๆอีกแล้ว นอกจากนี้ยังเป็นผู้สูงอายุที่ไม่มีความทันสมัย กล่าวคือ ไม่อยาก ออกจากบ้านเพื่อรับประทานอาหารกับครอบครัวหรือเพื่อนฝูง เพราะมีความคิดเห็นว่าชีวิตที่ผ่านมาเหนื่อยล้ามานานแล้ว รวมทั้งไม่ให้ความสำคัญหรือความสนใจในด้านความร่ำรวย เกียรติยศ ชื่อเสียง แต่เน้นที่ความสำเร็จของลูกหลาน และมักจะมีความคิดเห็นว่าตัวเองไม่มีความสุขและไม่พอใจในชีวิตอันเนื่องจากขาดความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง คล่องแคล่วของสภาพร่างกาย นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่าชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยวอ้างว้าง ไม่เชื่อเรื่องดวงชะตา และไม่มีการวางแผนต่อไปเพียงแต่เฝ้ารอวันดับสิ้น

แต่จากการศึกษาพบว่าบุคคลในกลุ่มนี้มีจำนวนเพียง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1 ดังนั้น ลักษณะของรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่ม “ไม่สนใจอะไรในชีวิต” จึงเป็นลักษณะของบุคคล จำนวนน้อย ซึ่งอาจไม่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้อธิบายลักษณะของกลุ่มได้

กลุ่มที่ 3 “ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสังคมภายนอก”

กลุ่มนี้มีจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 0.50 ของประชากร เป็นกลุ่มที่มีลักษณะทางประชากรเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.7 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 59.6 อายุ 60-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.5 การศึกษาต่ำกว่าประถมคิดเป็นร้อยละ 65.40 รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.10 รายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.60 ปัจจุบันไม่ได้ทำงานคิดเป็นร้อยละ 59.6 มีบ้างส่วนที่ทำงานในปัจจุบัน โดยประกอบอาชีพค้าขายคิดเป็นร้อยละ 36.40 และมีอาชีพเมื่ออดีตค้าขายเช่นกันคิดเป็นร้อยละ 28.8 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 สถานภาพที่พักอาศัยเป็นเจ้าของเอง คิดเป็นร้อยละ 78.8 พักอาศัยอยู่บ้านเดี่ยว 2 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 59.60

ลักษณะรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่ม “ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสังคมภายนอก” เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ชอบใช้ชีวิตที่เรียบง่ายภายในบ้าน ห่วงใยสุขภาพและอนาคตของตนเอง ไม่ชอบติดตามข่าวสารบ้านเมือง ไม่ชอบเข้าร่วมทำงานให้สังคมหรือชุมชน ไม่ชอบทำงานเสริมหรือทำงานพิเศษ ไม่เป็นพ่อบ้านแม่เรือนไม่ชอบทำงานบ้าน ไม่ชอบเดินทางท่องเที่ยว ไม่กล้าเผชิญความจริงและไม่ให้ประโยชน์ลูกหลาน และเป็นกลุ่มที่ยึดมั่นในจารีตประเพณี โดยเห็นว่าผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวเป็นอย่างดีเมื่อแก่เฒ่า นอกจากนี้ยังให้ความสนใจทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งชอบนอนหลับพักผ่อนและรักลูกหลาน มีความเชื่อในโชคชะตา มองโลกในแง่ร้ายและไม่รู้สึกว้าชีวิตที่ผ่านมาเหนื่อยล้า

แต่จากการศึกษาพบว่าบุคคลกลุ่มนี้มีจำนวนเพียง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ดังนั้น ลักษณะของรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่ม “ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสังคมภายนอก” จึงเป็นลักษณะของบุคคลจำนวนน้อย ซึ่งอาจไม่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ในการอธิบายลักษณะของกลุ่มได้

กลุ่มที่ 4 “ชีวิตที่หยุดนิ่งไร้ความสุข”

กลุ่มนี้มีจำนวน 87 คนคิดเป็นร้อยละ 21.80 ของประชากรทั้งหมด เป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.70 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 50.60 มีอายุ 60-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.40 การศึกษาต่ำกว่าประถมคิดเป็นร้อยละ 67.80 รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.60 รายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.10 ปัจจุบันไม่ได้ทำงานคิดเป็นร้อยละ 63.20 มีบ้างส่วนที่ทำงานในปัจจุบันโดยประกอบอาชีพค้าขายคิดเป็นร้อยละ 43.80 และมีอาชีพเมื่ออดีตเป็นช่างหรือแรงงาน รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 32.20 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน คิดเป็นร้อยละ 31 สถานภาพที่พักอาศัยเป็นเจ้าของเอง คิดเป็นร้อยละ 59.80 พักอาศัยอยู่บ้านเดี่ยว 2 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 55.20

ลักษณะรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่ม “ชีวิตที่หยุดนิ่งไร้ความสุข” เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ยอมหยุดนิ่ง ไม่มีชีวิตในจารีตประเพณี ไม่มีแรงจูงใจ ไม่มั่นใจในตนเอง คิดเห็นว่าชีวิตโคตรเดียวอ้างว้าง ค้างนั้น จึงเป็นนักเสพและชอบเสียงไซค์ ไม่สนใจเรื่องการเมืองหรือเรื่องต่างๆของสังคมหรือเรื่องรอบตัวเช่นไม่สนใจข่าวสารบ้านเมือง ไม่เสฮาปาร์ตี้ ไม่ดูแลเลี้ยงดูลูกหลาน ไม่รักบ้านและความสงบ ไม่กล้าเผชิญความจริงและไม่ให้ประโยชน์ลูกหลาน ไม่มีความสุขและไม่มีวาทะต่อหรืออื่น

กลุ่มที่ 5 “รักสนุก”

กลุ่มนี้มีจำนวน 63 คนคิดเป็นร้อยละ 15.80 ของประชากรทั้งหมด โดยเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.30 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 71.40 มีอายุ 60-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.60 การศึกษาต่ำกว่าประถม คิดเป็นร้อยละ 34.90 และกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีผู้สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 7.90 รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน 5,000-10,000 บาท มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.00 รองลงมาได้แก่รายได้ 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.20 ในปัจจุบันทำงานอยู่คิดเป็นร้อยละ 58.70 และประกอบอาชีพค้าขายเจ้าของกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 44.40 และมีอาชีพเมื่ออดีตประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 22.20 ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน คิดเป็นร้อยละ 30.20 สถานภาพที่พักอาศัยเป็นเจ้าของเอง คิดเป็นร้อยละ 82.50 พักอาศัยอยู่บ้านเดี่ยว 2 ชั้น และพักอาศัยอยู่บ้านเดี่ยวชั้นเดียว คิดเป็นร้อยละ 44.40 เท่ากัน

ลักษณะรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่ม “รักสนุก” เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่ชอบอยู่กับครอบครัว ไม่รอคอยหรืออยากให้นุตรหลานมาเยี่ยม ไม่รักบ้านและความสงบ ชอบความบันเทิงงานรื่นเริงเสฮาปาร์ตี้แต่ไม่ชอบร่วมงานกับชุมชนในงานบุญหรืองานศพ สนใจเทคโนโลยี ชอบออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ชอบรับประทานอาหารฝรั่ง เป็นกลุ่มที่ที่มีความสุข อารมณ์ดี

กระฉับกระเฉงคล่องแคล่ว กระตือรือร้นตลอดเวลา ไม่ห่วงใยสุขภาพและอนาคตของตนเองและ เป็นกลุ่มที่มั่งมีศรีสุข ไม่ชอบนอนหลับพักผ่อน ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จึงมีความมั่นใจในตนเอง รวมทั้งมีความคิดเห็นว่าตนเองมีศักยภาพและความสามารถเพียงพอพร้อมช่วยเหลือสังคมหรือประเทศชาติ

กลุ่มที่ 6 “หัวโบราณล้ำสมัย”

กลุ่มนี้มีจำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 10.80 ของประชากรทั้งหมด โดยเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.40 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 48.80 มีอายุ 60-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.60 การศึกษาดำรงต่ำกว่าประถมคิดเป็นร้อยละ 81.40 รายได้ส่วนบุคคลต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 58.10 รายได้ครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 46.50 ปัจจุบันไม่ได้ทำงานคิดเป็นร้อยละ 60.50 ส่วนที่ทำงานในปัจจุบันอยู่ประกอบอาชีพค้าขายคิดเป็นร้อยละ 35.30 อาชีพในอดีตอื่นๆ เช่นทำสวนทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 39.50 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน คิดเป็นร้อยละ 34.90 สถานภาพที่พักอาศัยเป็นเจ้าของ คิดเป็นร้อยละ 67.40 พักอาศัยอยู่บ้านเดี่ยว 2 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 46.50

ลักษณะรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่ม “หัวโบราณล้ำสมัย” เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่ทันสมัยไม่ใส่ใจเทคโนโลยีไม่ชอบแสวงหาสิ่งอำนวยความสะดวกเข้ามาใช้ในบ้าน ยึดมั่นในจารีตประเพณี ชอบสิ่งเดิมๆ ไม่ชอบเปลี่ยนแปลง ชอบนอนหลับพักผ่อน ชอบใช้ชีวิตที่เรียบง่ายอยู่กับบ้านชอบอยู่บ้านชอบความสงบ ไม่เป็นนักช้อปปิ้งเน้นราคา ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีความเชื่อในเรื่องโชคชะตา ยอมหยุดนิ่ง รักลูกหลาน และไม่ใส่ใจในสุขภาพและอนาคต รวมทั้งไม่ชอบอ่านหนังสือหรือเล่นกีฬา

กลุ่มที่ 7 “มั่นใจในตนเอง”

กลุ่มนี้มีจำนวน 41 คนคิดเป็นร้อยละ 10.30 ของประชากรทั้งหมด โดยเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.40 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 48.80 มีอายุ 71-75 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.30 การศึกษาดำรงต่ำกว่าประถมคิดเป็นร้อยละ 70.70 รองลงมาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 12.20 รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน 1,001 -5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.50 รายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.60 ปัจจุบันไม่ได้ทำงานคิดเป็นร้อยละ 53.70 มีบ้างส่วนที่ทำงานในปัจจุบันโดยประกอบอาชีพทำสวนทำไร่เกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 31.60 อาชีพในอดีตอื่นๆ เช่นทำสวนทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.30 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 สถานภาพที่พักอาศัยเป็นเจ้าของ คิดเป็นร้อยละ 73.20 พักอาศัยอยู่บ้านเดี่ยว 2 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 48.80

ลักษณะรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่ม “มั่นใจในตนเอง” เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่เชื่อเรื่องโชคชะตา หัวสมัยใหม่ใส่ใจเทคโนโลยี มั่งมีศรีสุข ชอบสิ่งเดิมๆ ชอบทำงานแบบเดิมๆ ใช้

สินค้าแบบเดิม ใช้ตราสินค้าเดิมๆ ดังนั้น จึงไม่พิถีพิถันทันสมัยไม่ชอบเรื่องแฟชั่นหรือการตัดเย็บเสื้อผ้าใหม่ๆ เป็นคนที่มีความมั่นใจในตนเองสูง ไม่ยอมหยุดนิ่ง ไม่ยึดติดกับค่านิยมดั้งเดิม ความเห็นว่าการแต่งงานใหม่ในวัยนี้เป็นเรื่องไม่เสียหาย และไม่คิดว่าชีวิตโดดเดี่ยวอ้างว้าง ในขณะเดียวกันผู้สูงอายุกลุ่มนี้ชอบสโมสรสัมพันธ์ชอบเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมต่างๆ ใส่ใจต่ออนาคตในวันข้างหน้าว่าจะต้องวางแผนหรือต้องเตรียมการวางแผนอนาคตอย่างไร ระวังระวังด้านสุขภาพ หมั่นพบแพทย์และตรวจสุขภาพหรือรับประทานวิตามิน อาหารเสริม นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นตนเองมีความสุขและมีความกระตือรือร้น ยังอยากทำ ริเริ่มโครงการอะไรใหม่ๆ ยังมีไฟ ไม่รู้สึกเหนื่อย

กลุ่มที่ 8 “หัวสมัยรักลูกหลาน”

กลุ่มนี้มีจำนวน 108 คนคิดเป็นร้อยละ 27 ของประชากรทั้งหมด โดยเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.20 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 72.20 มีอายุ 60-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 74.1 การศึกษาดำรงต่ำกว่าประถมคิดเป็นร้อยละ 47.20 รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนต่ำกว่า 1,001 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.80 รายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.40 ปัจจุบันไม่ได้ทำงานคิดเป็นร้อยละ 58.30 ส่วนที่ยังทำงานในปัจจุบันประกอบอาชีพค้าขายหรือเป็นเจ้าของกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 40.90 ในอดีตมีอาชีพค้าขายและเป็นกิจการส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 25.90 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 สถานภาพที่พักอาศัยเป็นเจ้าของเอง คิดเป็นร้อยละ 81.50 พักอาศัยอยู่บ้านเดี่ยว 2 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 47.20

ลักษณะรูปแบบการดำรงชีวิตของกลุ่ม “หัวสมัยรักลูกหลาน” ผู้สูงอายุกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่รักลูกหลานรอคอยให้ลูกหลานกลับมาเยี่ยมเยือน ชอบดูแลเลี้ยงดูลูกหลาน มีความเห็นว่าตนเองเป็นศูนย์รวมจิตใจของลูกหลาน รวมทั้งเป็นกลุ่มที่หัวสมัยใหม่ใส่ใจในเทคโนโลยี ชอบเฮฮาปาร์ตี้ ชอบงานสังสรรค์รื่นเริง ชอบเล่นกีฬา ออกกำลังกายเป็นประจำ รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกีฬา เช่น ดูการถ่ายทอดกีฬานัดสำคัญๆ หมั่นพบแพทย์หรือใช้บริการทางการแพทย์เพื่อดูแลรักษาสุขภาพ รวมทั้งทำกิจกรรมที่ประโยชน์ในเวลาว่างเช่นการอ่านหนังสือ นอกจากนี้ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ยังให้ความสนใจทางด้านการบริโภค โดยคำนึงถึงประโยชน์และคุณค่าทางโภชนาการเสมอ ดังนั้นจึงเห็นว่าตนเองมีความสามารถในการทำอาหารให้ดีมีประโยชน์และรสชาติดี และเห็นว่าควรดูแลตัวเองทางด้านอาหาร และเป็นกลุ่มคนที่พิถีพิถันและทันสมัย

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่มีรูปแบบการดำรงชีวิตบางกลุ่มที่มีคล้ายคลึงกันกับรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นงานวิจัยของเลิศหญิง หิรัญโร (2543) โดยสามารถเปรียบเทียบได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ตารางที่ 65 แสดงผลการเปรียบเทียบรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่และผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร

รูปแบบการดำรงชีวิต ของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่	รูปแบบการดำรงชีวิต ของผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร
กลุ่มที่ 1 จริงจังกับชีวิต (คล้ายกับกลุ่มที่ 6 ของกรุงเทพฯ)	กลุ่มที่ 1. อนุรักษ์นิยม
กลุ่มที่ 2 ไม่สนใจอะไรในชีวิต (คล้ายกับกลุ่มที่ 8 ของกรุงเทพฯ)	กลุ่มที่ 2 ชอบกิจกรรม
กลุ่มที่ 3 ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสังคมภายนอก	กลุ่มที่ 3 หัวก้าวหน้า นักทำทนาย
กลุ่มที่ 4 ชีวิตที่หยุดนิ่งไร้ความสุข	กลุ่มที่ 4 มีความสุขในชีวิต
กลุ่มที่ 5 รักสนุก (คล้ายกับกลุ่มที่ 2 ของกรุงเทพฯ)	กลุ่มที่ 5 ห่วงใยดูแล
กลุ่มที่ 6 หัวโบราณล้าสมัย	กลุ่มที่ 6 ยึดมั่นศาสนา
กลุ่มที่ 7 มั่นใจในตนเอง	กลุ่มที่ 7 พ่อบ้านแม่เรือน
กลุ่มที่ 8 หัวสมัยรักลูกหลาน (คล้ายกับกลุ่มที่ 5 ของกรุงเทพฯ)	กลุ่มที่ 8 มองโลกแง่ร้าย

กลุ่ม “หัวสมัยรักลูกหลาน” ของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่ม “ห่วงใยดูแล” ของผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร คือห่วงใยดูแลลูกหลาน รักครอบครัว ชอบออกกำลังกาย เล่นกีฬาและใส่ใจดูแลสุขภาพของตนเอง รับประทานอาหารที่มีประโยชน์คำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการ โดยกลุ่มนี้มีลักษณะสอดคล้องกับผลการศึกษาของมาลินี วงษ์สิทธิ์และศิริวรรณ ศิริบุญ (2537) ที่ศึกษาศักยภาพของผู้สูงอายุในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เน้นเรื่องสุขภาพเป็นเรื่องสำคัญโดยผู้สูงอายุต้องการบริการสุขภาพแบบเชื่อมโยงถึงบ้าน กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ผู้ทำธุรกิจด้านอาหารเสริม การตรวจเช็คดูแลสุขภาพ ธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ โดยควรให้ความสนใจในด้านการบริการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ อาหารเพื่อสุขภาพ เป็นต้น

ผู้สูงอายุเชียงใหม่กลุ่ม “ชีวิตที่หยุดนิ่งไร้ความสุข” มีลักษณะของรูปแบบการดำรงชีวิตที่คิดเห็นว่าชีวิตโคตรเดี่ยวอ้างว้าง ไม่ชอบไม่สนใจเรื่องการเมืองหรือเรื่องต่างๆของสังคมหรือเรื่องรอบตัวเช่นไม่สนใจข่าวสารบ้านเมือง ไม่ยึดมั่นในจารีตประเพณี ไม่เฮฮาปาร์ตี้ ไม่เลี้ยงดูครอบครัวและสัตว์เลี้ยง ไม่รักบ้านและความสงบ ไม่กล้าเผชิญความจริงและให้ประโยชน์ลูกหลาน ไม่มีความสุขและไม่มีความกระตือรือร้น ไม่ใส่ใจลูกหลาน ซึ่งกลุ่มนี้มีลักษณะที่ตรงกันข้ามกับกลุ่ม “มี

ความสุขในชีวิต” ของผู้สูงอายุกรุงเทพมหานครกล่าวคือกลุ่มนี้มีความสุขในชีวิต เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่พอใจในวัยที่สูงอายุขึ้นของตนเอง ยอมรับความเป็นไปที่เกิดขึ้นเช่นในเรื่องของความตาย การพักอาศัยในบ้านพักคนชรา ไม่มีความรู้สึกว่าถูกทอดทิ้งจากสังคม เป็นกลุ่มที่มองตนเองและมองสังคมในแง่ดี มีความคิดเห็นว่าวัยสูงอายุเป็นวัยทองของชีวิตเป็นวัยที่มีค่า โดยไม่เห็นว่ายชราเป็นวัยแห่งความทุกข์หรือความสิ้นหวังและหดหู่ โดยหากบุคคลใดไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตจะส่งผลต่อเนื่องถึงวัยชรา ถ้าผู้สูงอายุมีปัญหาปรับตัวไม่ได้ การใช้ชีวิตในช่วงสุดท้ายก็จะไม่มีความสุข

กลุ่ม “รักสนุก” เป็นกลุ่มผู้สูงอายุเชียงใหม่ที่มีลักษณะของรูปแบบการดำรงชีวิตที่เหมือนกันกับกลุ่ม “ชอบกิจกรรม” ของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครงานวิจัยของเลิศหญิง หิรัญโร (2543) ที่พบว่ากลุ่มนี้ ชอบพบปะผู้คน ชอบงานรื่นเริง ชอบอะไรที่เป็นความบันเทิง เช่น การเดินรำ ร้องเพลง ไปงานปาร์ตี้ เที่ยวกลางคืน ชอบดูหนังฟังเพลง ชอบพบปะผู้คน เพื่อนฝูง ชอบการท่องเที่ยว ในวันหยุดพวกเขาจะไม่ชอบอยู่บ้านเฉย ๆ ชอบออกไปเที่ยวนอกบ้าน เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ค่อนข้างกระฉับกระเฉง ไม่หยุดนิ่ง กระตือรือร้น ดังนั้นกลุ่มนี้จึงเป็นเป้าหมายของธุรกิจท่องเที่ยวทั้งภายในและนอกประเทศ รวมทั้งสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับงานรื่นเริงการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูง นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มนี้สอดคล้องกับทฤษฎีความต่อเนื่อง (Continuity Theory) ที่พบว่าการที่ผู้สูงอายุจะมีความสุข และมีกิจกรรมร่วมกันนั้นขึ้นกับบุคลิกภาพและแบบแผนของชีวิตของแต่ละคน เช่น ผู้สูงอายุที่ชอบกิจกรรมร่วมกันในสังคม ก็จะมีกิจกรรมเหมือนเดิมเมื่ออายุมากขึ้น และจากงานวิจัยของมะลิวัลย์ บุญบงค์ (2544) ที่พบว่าแบบแผนการดำเนินชีวิตก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุของผู้สูงอายุชนชั้นกลางระดับบนของจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มนี้มีรายได้ 20,000-50,000 บาทและมีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป เป็นกลุ่มที่มีหรือเคยมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง มีการศึกษาสูงและคู่สมรสมีการศึกษาสูง มีการเตรียมตัวอยู่ตลอดเวลาในด้านเศรษฐกิจ มีการจัดสรรการใช้จ่ายเงินมาโดยตลอด จะมีส่วนรายจ่ายโดยส่วนมากใช้จ่ายในด้านอาหาร ค่าเลี้ยงดูบุตร ค่าน้ำมันรถ ค่าใช้จ่ายทางสังคมอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาลินี วงษ์สิทธิ์และศิริวรรณ ศิริบุญ (2537) ที่กล่าวว่าผู้สูงอายุคิดว่าตนเองมีความสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนร่วมกับคนหนุ่มสาวได้แม้จะมีอายุมาก

กลุ่ม “จริงจังกับชีวิต” เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่มีลักษณะของรูปแบบการดำรงชีวิตในลักษณะที่ยึดมั่นในจารีตประเพณีและยึดติดกับค่านิยมดั้งเดิม โดยวิถีชีวิตทางสังคมส่วนใหญ่มักจะสะท้อนถึงโครงสร้างเกี่ยวกับกับประเพณี ศาสนา วัฒนธรรมในชุมชนที่อาศัยอยู่ หรือมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัด ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับกลุ่ม “ยึดมั่นศาสนา” ในงานวิจัยของเลิศหญิง หิรัญโร (2543) ที่พบว่ากลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการยึดมั่นในศาสนาซึ่งเป็นไปตามวัยที่ภาวะและปัญหา

ต่างๆ จากวัยกลางคนเริ่มลดลง ทำให้มีเวลาศึกษาธรรมะ เข้าวัดปฏิบัติธรรม ซึ่งเหมือนกับกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มจริงจังกับชีวิตในจังหวัดเชียงใหม่ มีรูปแบบการดำรงชีวิตที่สะท้อนให้เห็นบทบาทของผู้สูงอายุที่ขอร่วมงานกับชุมชนที่อาศัย โดยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัดหรือศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม เช่น การทำบุญที่วัด การสวดมนต์ ตักบาตรหรือทำบุญ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีรูปแบบการดำรงชีวิตเกี่ยวข้องกับศาสนาเหมือนกัน แต่พฤติกรรมการแสดงและวิถีในการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันบ้าง เนื่องจากมีความแตกต่างกันในด้านสภาพแวดล้อมระหว่างเมืองและชนบท รวมทั้งความแตกต่างทางสังคมจึงทำให้การดำรงชีวิตแสดงออกไม่เหมือนกัน เพราะรูปแบบการดำรงชีวิตจะมีความแตกต่างตามลักษณะภูมิศาสตร์ นอกจากนี้กลุ่มนี้ยังมีลักษณะสอดคล้องกับทฤษฎีการมีกิจกรรมร่วมกัน (The Activity Theory) ที่พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะดำเนินชีวิตเหมือนกับคนที่อยู่ในวัยกลางคน และจะปฏิเสธที่จะมีชีวิตแบบคนสูงอายุนานที่สุดเท่าที่จะทำได้ ลักษณะของสังคมจะต้องมีแบบแผนให้ผู้สูงอายุสามารถทำกิจกรรมได้เท่ากับคนในวัยกลางคน โดยสนับสนุนให้มีกิจกรรมต่าง ๆ มีความสนใจ และเกี่ยวข้องกับสมาชิกในวัยเดียวกันโดยเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาชุมชน

ผู้สูงอายุเชียงใหม่กลุ่ม “หัวโบราณล้ำสมัย” เป็นกลุ่มที่ไม่มีความทันสมัยและไม่ใส่ใจเทคโนโลยี ไม่ชอบแสวงหาสิ่งอำนวยความสะดวกเข้ามาใช้ในบ้าน ยึดมั่นในจารีตประเพณี ชอบสิ่งเดิมๆ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ชอบนอนหลับพักผ่อน ชอบใช้ชีวิตที่เรียบง่ายอยู่กับบ้าน ชอบความสงบ ยอมหยุดหนึ่ง ไม่จับจ่ายใช้สอยและสรรหาสินค้า มองโลกในแง่ร้าย ชอบนอนหลับพักผ่อน ซึ่งกลุ่มนี้มีลักษณะที่ตรงกันข้ามกับกลุ่ม “หัวก้าวหน้านักทำทนาย” ของผู้สูงอายุกรุงเทพมหานครกล่าว คือ กลุ่มหัวก้าวหน้านักทำทนาย เป็นกลุ่มผู้สูงอายุรุ่นใหม่ที่ชอบความเสี่ยงและทำทนาย สนใจเลือกใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ใฝ่หาประสบการณ์และความท้าทายใหม่ๆ

ผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่กลุ่ม “มั่นใจในตนเอง” มีลักษณะของรูปแบบการดำรงชีวิตที่ไม่เชื่อเรื่องโชดชะตา หัวสมัยใหม่ใส่ใจเทคโนโลยี มั่งมีศรีสุข ชอบสิ่งเดิมๆ ชอบทำงานแบบเดิมๆ ใช้สินค้าแบบเดิม นิยมใช้ตราสินค้าเดิมๆ ดังนั้น จึงไม่มีความพิถีพิถันทันสมัยรวมทั้งไม่ชอบเรื่องแฟชั่นหรือการตัดเย็บเสื้อผ้าใหม่ๆ เป็นคนที่มีความมั่นใจในตนเองสูง ไม่ยอมหยุดหนึ่ง ไม่ยึดติดกับค่านิยมดั้งเดิม มีความเห็นว่าการแต่งงานใหม่ในวัยนี้เป็นเรื่องที่ไม่เสียหายแต่อย่างใด และไม่คิดว่าชีวิตโดดเดี่ยวอ้างว้าง ในขณะที่เดียวกันผู้สูงอายุกลุ่มนี้ชอบสโมสรร่วมกัน ชอบเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมต่างๆ ให้ความสนใจต่ออนาคตในวันข้างหน้าว่าจะต้องวางแผนหรือต้องเตรียมการวางแผนอนาคตอย่างไร มีการระมัดระวังทางด้านสุขภาพ หมั่นพบแพทย์และตรวจสุขภาพหรือรับประทานวิตามิน อาหารเสริม นอกจากนี้กลุ่ม “มั่นใจในตนเอง” ยังมีความคิดเห็นว่าตนเองมีความสุขและมีความกระตือรือร้น ยังอยากริเริ่มทำโครงการอะไรใหม่ๆ ยังรู้สึก

ว่ามีไฟและไม่รู้สึกเหนียวซึ่งกลุ่ม “มั่นใจในตนเอง” นี้ตรงกันข้ามกับกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่ม “มองโลกในแง่ร้าย” ของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะที่มึนความคิดเห็นกับผู้สูงอายุในทางลบคือเห็นว่าครอบครัวไม่ค่อยให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ มองตนเองในแง่ลบ ไม่สนใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

กลุ่ม “ไม่สนใจอะไรในชีวิต” ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ไม่อยากร่วมงานต่างๆ ในชุมชน ไม่มีการจับจ่ายใช้สอยสินค้าเนื่องจากส่วนใหญ่แล้วรักลูกหลานเป็นคนจัดสรรให้ ไม่ห่วงใยสุขภาพร่างกายและอนาคต รวมทั้ง ยอมหยุดนิ่งไม่สนใจใจว่าอะไรอีกแล้ว ไม่ติดตามข่าวสารบ้านเมือง ไม่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวไปที่ใดๆ อีกแล้ว นอกจากนี้ยังเป็นผู้สูงอายุที่ไม่มีความทันสมัย กล่าวคือไม่ชอบออกนอกบ้านเพื่อรับประทานอาหารกับครอบครัวหรือเพื่อนฝูง เพราะมีความคิดเห็นว่าชีวิตที่ผ่านมาเหนียวล้ำมานานแล้ว รวมทั้งไม่ให้ความสำคัญหรือความสนใจในด้านความร่ำรวย เกียรติยศ ชื่อเสียง แต่เน้นที่ความสำเร็จของลูกหลาน และมักจะมีความคิดเห็นว่าตัวเองไม่มีความสุขและไม่พอใจในชีวิตอันเนื่องจากขาดความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง คล่องแคล่วของสภาพร่างกาย นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่าชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยวอ้างว้าง ไม่เชื่อเรื่องดวงชะตาและไม่มีการวางแผนต่อไปเพียงแต่เฝ้ารอวันดับสิ้น ซึ่งลักษณะของกลุ่ม “ไม่สนใจอะไรในชีวิต” เป็นกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่ม “มองโลกในแง่ร้าย” ของงานวิจัยของเลิศหญิง หิรัญโร (2543) คือ มองว่าผู้สูงอายุสูญเสียบทบาททางสังคมของตนเอง มองว่าสังคมไม่ค่อยให้ความสำคัญกับวัยสูงอายุของตนเอง จึงทำให้ลดกิจกรรมของตนเองและบทบาททางสังคม โดยผู้สูงอายุมักมองว่าตนเองมีความสามารถลดลง พยายามถอนตัวออกจากความตึงเครียดและสังคม โดยส่วนใหญ่พบว่าผู้สูงอายุกลุ่มนี้ไม่มีความสุขและไม่พึงพอใจกับชีวิต ไม่มีความกระตือรือร้น เนื่องจากปัญหาทางสุขภาพ และความสามารถหรือบทบาททางสังคมที่ลดลง มองว่าเป็นภาระสังคมไม่ยอมเข้าร่วมกลุ่มจึงทำให้ผู้สูงอายุกลุ่มนี้รู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง — กอปรกับผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่กลุ่มนี้มีลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ที่มีสถานภาพสมรสที่เป็นหม้าย ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของผู้สูงอายุในเรื่องการถดถอย ที่ผู้สูงอายุถดถอยจากสังคมก็เนื่องจากผู้สูงอายุต้องทิ้งบทบาทเดิม เช่น การเกษียณอายุราชการ บุตรแยกครอบครัวออกไป คู่สมรสเสียชีวิตหรือตนเองหมดสภาพหัวหน้าครอบครัว สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุถดถอยออกจากสังคม จึงมีความรู้สึกไม่มีความสุข

กลุ่ม “ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสังคมภายนอก” เป็นกลุ่มที่ชอบใช้ชีวิตที่เรียบง่ายภายในบ้าน ห่วงใยสุขภาพและอนาคตของตนเอง ไม่ชอบติดตามข่าวสารบ้านเมือง ไม่ชอบเข้าร่วมทำงานให้สังคมหรือชุมชน ไม่ชอบทำงานเสริมหรืองานพิเศษ ไม่เป็นพ่อบ้านแม่เรือนไม่ชอบทำงานบ้าน ไม่ชอบเดินทางท่องเที่ยว ไม่กล้าเผชิญความจริงและไม่ให้ประโยชน์ลูกหลาน และเป็นกลุ่มที่ยึดมั่น

ในจารีตประเพณี โดยเห็นว่าผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวเป็นอย่างดีเมื่อแก่เฒ่า นอกจากนี้ยังให้ความสนใจทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งชอบนอนหลับพักผ่อนและรักลูกหลาน มีความเชื่อในโชคลาง มองโลกในแง่ร้ายและไม่รู้สึกว่าชีวิตที่ผ่านมาเหนื่อยลำ โดยกลุ่มนี้สอดคล้องกับทฤษฎีความต่อเนื่อง (Continuity Theory) ที่พบว่าผู้ที่สูงอายุจะมีความสุขและมีกิจกรรมร่วมกันนั้นขึ้นกับบุคลิกภาพและแบบแผนของชีวิตของแต่ละคน เช่น ส่วนผู้สูงอายุที่ชอบสันโดษไม่เคยมีบทบาทในสังคมมาก่อน ก็ย่อมจะแยกตัวเองออกจากสังคมเมื่อมีอายุมากขึ้น

ข้อค้นพบ

การศึกษาด้านรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในครั้งนี้ ทำการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นการหารูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่โดยส่วนใหญ่มีลักษณะทางด้านประชากรที่แตกต่างกันไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่มีลักษณะเหมือนกันคือมีรายได้ที่ลดลง เนื่องจากไม่ได้ทำงานแล้ว มีเวลาพักผ่อนมากขึ้น รายได้มักมาจากเงินที่หาได้จากการทำงานและเงินจากบุตรหลาน มีรายได้ไม่สูง ยกเว้นกลุ่มที่มีอาชีพเป็นข้าราชการและกลุ่มที่มีกิจการหรือธุรกิจของตนเอง รวมทั้งกลุ่มที่มีเงินสะสมมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อย เช่นเดียวกับกลุ่มที่มีการศึกษาสูงก็มีจำนวนน้อย แต่มีบ้านพักอาศัยเป็นเจ้าของบ้านและที่ดินกันเป็นส่วนมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าในลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ส่วนใหญ่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันพบว่า มีรูปแบบการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันจึงทำให้มีผลต่อการใช้ชีวิต การใช้เวลา การจับจ่ายใช้สอยและการบริโภคสินค้า รวมถึงบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ จึงจะเห็นได้ว่าแม้จะมีภาพรวมทางด้านประชากรศาสตร์ที่เหมือนกัน ดังนั้น นักการตลาดควรทำการศึกษารูปแบบการดำรงชีวิต (Lifestyle) เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภคให้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษารูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่พบว่าสามารถแบ่งรูปแบบการดำรงชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ได้เป็น 8 กลุ่ม โดยมีกลุ่มที่น่าสนใจ 6 กลุ่มซึ่งมีกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่มรูปแบบการดำรงชีวิต ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มรูปแบบการดำรงชีวิตกลุ่มหัวสมัยรักลูกหลาน

เป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือมีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นเพศหญิง อายุ 60 -65 ปี โดยมีรายได้ครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงมา มีรายได้ครอบครัว 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ

16.7 และมีรายได้ครอบครัว 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 ซึ่งเมื่อพิจารณาตามลักษณะทางด้านรูปแบบการดำรงชีวิตกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่รักลูกหลาน หัวสมัยใหม่ใส่ใจในเทคโนโลยี ชอบเฮฮาปาร์ตี้ ชอบงานสังสรรค์รื่นเริง ชอบเล่นกีฬาและออกกำลังกายเป็นประจำ รวมทั้งมีกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกีฬา เช่น ดูการถ่ายทอดกีฬานัดสำคัญๆ หมั่นพบแพทย์หรือใช้บริการทางการแพทย์เพื่อดูแลรักษาสุขภาพ และเป็นกลุ่มคนที่พิถีพิถันและทันสมัย ดังนั้น กลุ่มนี้จึงเหมาะสมกับสินค้าและบริการประเภทการให้บริการตรวจเช็คสุขภาพแบบเชื่อมโยงถึงที่บ้านพัก วิตามินอาหารเสริมต่างๆ อาหารเพื่อสุขภาพ อุปกรณ์กีฬา สपोर्टคลับ กิจกรรมสันทนาการ เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย สมาคมกีฬาหรือการออกกำลังกาย เช่น รำมวยจีน รำไทเก๊ก หรือการเดินทางท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ โดยควรทำการสื่อสารทางการตลาดกับกลุ่มนี้ควรเน้นที่การโฆษณาแจ้งข่าวสารเน้นที่ประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีความน่าเชื่อถือ และเมื่อผู้บริโภคมีการบริโภคสินค้าและบริการนั้นๆ แล้ว ควรใช้การโฆษณาเพื่อเตือนความทรงจำของผู้บริโภคให้มีการเพิ่มอัตราการซื้อซ้ำ

2. กลุ่มรูปแบบการดำรงชีวิตกลุ่มชีวิตที่หยุดนิ่งไร้ความสุข

เป็นกลุ่มที่มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นเพศหญิง อายุ 60 -65 ปี โดยมีรายได้ครอบครัว 5,000 บาทหรือต่ำกว่าต่อเดือน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมามีรายได้ครอบครัว 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 และมีรายได้ครอบครัว 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 ซึ่งเมื่อพิจารณาตามลักษณะทางด้านรูปแบบการดำรงชีวิตกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มนี้ ไม่มั่นใจในตนเอง คิดเห็นว่าชีวิตโดดเดี่ยวอ้างว้าง ดังนั้นจึงเป็นนักเสพและชอบเสี่ยงโชค ไม่สนใจเรื่องการเมืองหรือเรื่องต่างๆ ของสังคมหรือเรื่องรอบตัวเช่น ไม่สนใจข่าวสารบ้านเมือง ไม่ยึดมั่นในจารีตประเพณี ไม่เฮฮาปาร์ตี้ ไม่ดูแลเลี้ยงดูลูกหลาน ไม่รักบ้านและความสงบ ไม่กล้าเผชิญความจริงและให้ประโยชน์ลูกหลาน ไม่มีความสุขและไม่มีความกระตือรือร้น ดังนั้นกลุ่มนี้จึงเหมาะสมกับการนำเสนอบริการหรือการแก้ไขปัญหาจากรัฐบาลเช่น การบริการการประกันสุขภาพ สวัสดิการทางสังคมส่งเสริมความเป็นอยู่และสร้างความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตต่อไป โดยกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาสุขภาพจิตและสภาพร่างกายของตนเอง เพื่อเป็นการลดภาระและปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องเนื่องจากปัญหาผู้สูงอายุ หรืออาจเสนอสินค้าและบริการบ้านพักแบบ Long stay เน้นแบบธรรมชาติจัดสร้างบ้านพักแบบชายให้แก่ผู้สูงอายุหรือให้เช่าเพื่อให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมร่วมกันทั้งไม่ว่าทางศาสนา ทางด้านสโมสร การสันทนาการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำให้มีกลุ่มนี้มีเพื่อนฝูงเพิ่ม มีสังคม สามารถใช้ชีวิตภายในกลุ่มวัยเดียวกันอย่างมีความสุขมากยิ่งขึ้น เป็นต้น โดยควรทำการสื่อสารทางการตลาดกับผู้บริโภคกลุ่มนี้ควรมุ่งเน้นการตลาดทางตรง Direct marketing

โดยใช้พนักงานขาย เพื่อทำการจูงใจให้เกิดความอยากในการบริโภคหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการหรือบริการต่างๆจากทางรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อให้รัฐบาลสามารถรองรับและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของผู้สูงอายุได้

3. กลุ่มรูปแบบการดำรงชีวิตกลุ่มรักสนุก

เป็นกลุ่มที่มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นเพศชาย อายุ 60 -65 ปี โดยมีรายได้ครอบครัว 5,000 บาทหรือต่ำกว่าต่อเดือน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 27 รองลงมามีรายได้ครอบครัว 5,001 -10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 22 มีรายได้ครอบครัว 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 19 ซึ่งเมื่อพิจารณาตามลักษณะทางด้านรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้บริโภคกลุ่มนี้ พบว่าเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่ชอบอยู่กับครอบครัว ไม่รักบ้านและความสงบ ชอบความบันเทิงงานรื่นเริงเฮฮาปาร์ตี้ ให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยี ชอบออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ชอบรับประทานอาหารฝรั่ง เป็นกลุ่มที่ที่มีความสุข อารมณ์ดี กระฉับกระเฉงคล่องแคล่ว กระตือรือร้นตลอดเวลา ไม่ห่วงใยสุขภาพและอนาคตของตนเองและเป็นกลุ่มที่มั่งมีศรีสุข ไม่ชอบนอนหลับพักผ่อน ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จึงมีความมั่นใจในตนเอง ดังนั้น กลุ่มนี้จึงเหมาะกับสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการรับประทานอาหารนอกบ้าน อุปกรณ์เทคโนโลยี การท่องเที่ยวทั้งภายในและนอกประเทศ สินค้าที่บ่งบอกถึงสถานะทางสังคมเช่นรถ บ้านโดยควรสื่อสารหรือโฆษณาสินค้าให้มีสินค้าตัวอย่างเพื่อให้ทดลองใช้เพื่อให้เกิดโฆษณาแบบปากต่อปาก (Word of mouth) แก่สมาคมหรือเพื่อนฝูง นอกจากนี้การบริการต่างๆจากสถานพยาบาลควรเน้นการบริการที่ตีสร้างความสะดวกให้กับลูกค้ามากที่สุด เนื่องจากกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีสังคมมากและพบปะผู้คนมากจึงมีอิทธิพลต่อการประชาสัมพันธ์และภาพพจน์ของสถานบริการต่างๆ

4. กลุ่มรูปแบบการดำรงชีวิตกลุ่มจริงจังกับชีวิต

เป็นกลุ่มที่มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 60 -65 ปี มีรายได้ครอบครัว 5,000 บาทหรือต่ำกว่าต่อเดือน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมามีรายได้ครอบครัว 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และมีรายได้ครอบครัว 20,001 – 30,000 บาทต่อเดือน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ซึ่งเมื่อพิจารณาตามลักษณะทางด้านรูปแบบการดำรงชีวิตเป็นกลุ่มที่ยึดมั่นในจารีตประเพณีและยึดติดกับค่านิยมของสังคม ไม่หวั่นไหวใหม่และไม่สนใจเทคโนโลยีสิ่งของอำนวยความสะดวกมาใช้ภายในบ้านแต่ให้ความสำคัญในด้านข่าวสารบ้านเมือง ดังนั้นหากต้องการโฆษณาสินค้าแหล่งที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคกลุ่มนี้ได้มากที่สุดจะเป็นสื่อประเภทหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือป้ายโฆษณาตามแหล่งชุมชนเป็นต้น เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีกิจกรรมส่วนใหญ่

เกี่ยวข้องกับการร่วมงานกับชุมชนที่อาศัยอยู่ หรือกิจกรรมที่ข้องเกี่ยวกับวัด นอกจากนี้ผู้บริโภคกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ไม่ได้เป็นนักช้อปเน้นราคาและไม่ได้มีศรีสุข จึงไม่ใช้ราคาเป็นการตัดสินใจเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการแต่จะใช้เหตุผลหรือคำนึงถึงผลประโยชน์ของสินค้าและบริการเป็นหลักในการตัดสินใจเลือกซื้อ นอกจากนี้กลุ่มผู้บริโภคกลุ่มนี้ยังเป็นกลุ่มที่มีการติดตามข่าวสารตลอดเวลาจึงเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างมีความรู้ก้าวหน้าทันกับโลกภายนอก ด้วยเหตุนี้กลุ่มนี้จึงเหมาะกับสินค้าและบริการประเภทสินค้าที่มุ่งเน้นถึงผลประโยชน์ของสินค้าและบริการมากกว่าราคา

5. กลุ่มรูปแบบการดำรงชีวิตกลุ่มหัวโบราณล้ำสมัย

เป็นกลุ่มที่มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นเพศหญิง อายุ 60 -65 ปี โดยมีรายได้ครอบครัว 5,000 บาทหรือต่ำกว่าต่อเดือน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมามีรายได้ครอบครัว 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 และมีรายได้ครอบครัว 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 ซึ่งเมื่อพิจารณาตามลักษณะทางด้านรูปแบบการดำรงชีวิตเป็นกลุ่มที่ไม่ทันสมัย ไม่ใส่ใจเทคโนโลยี ยึดมั่นในจารีตประเพณี ชอบสิ่งเดิมๆ ชอบนอนหลับพักผ่อน ชอบใช้ชีวิตที่เรียบง่ายอยู่กับบ้าน ชอบความสงบ ไม่เป็นนักช้อปเน้นราคา รักลูกหลาน เหมาะกับสินค้าที่แสดงถึงภาพลักษณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง การให้ความสำคัญกับลูกหลาน เช่น บริการการประกันสุขภาพ การลงทุนระยะยาวเพื่อสร้างความมั่นคงและวางแผนอนาคตแก่ลูกหลาน บริการแบบหลายเครือข่าย เช่น การนวด สถานที่พักผ่อนตามธรรมชาติ บ้านพักแบบ Long stay ที่จัดให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมมีเพื่อน โดยอาจเป็นการสมัครเป็นสมาชิกโดยสามารถมาพักอาศัยแบบชั่วคราวหรือเป็นช่วงระยะเวลาเป็นต้น โดยกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ไม่ทันสมัยดังนั้นการสื่อสารทางการตลาดจึงควรนำเสนอให้เห็นและเข้าใจว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ๆ สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มนี้ได้ดีกว่าผลิตภัณฑ์และบริการแบบเดิมๆ ช่องทางการจัดจำหน่ายที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มนี้ควรเน้นที่การเสนอสินค้าและบริการถึงที่บ้านใช้การตลาดแบบทางตรง

6. กลุ่มรูปแบบการดำรงชีวิตกลุ่มมั่นใจในตนเอง

เป็นกลุ่มที่มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นเพศหญิง อายุ 60 - 65 ปี โดยมีรายได้ครอบครัว 5,000 บาทหรือต่ำกว่าต่อเดือน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 รองลงมามีรายได้ครอบครัว 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 และมีรายได้ครอบครัว 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือนและรายได้ครอบครัว 20,001 – 30,000 บาทต่อเดือน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 เท่ากัน เมื่อพิจารณาตามลักษณะของรูปแบบการดำรงชีวิตเป็นกลุ่มที่ไม่เชื่อเรื่องโชคลาง หวัสมัยใหม่ใส่ใจเทคโนโลยี มั่งมีศรีสุข ชอบสิ่งเดิมๆ ชอบทำงานแบบเดิมๆ ใช้สินค้าแบบเดิมตราสินค้าเดิมๆ ดังนั้น จึงไม่พิถีพิถันทันสมัยไม่

ชอบเรื่องแฟชั่นหรือการตัดเย็บเสื้อผ้าใหม่ๆ เป็นคนที่มีความมั่นใจในตนเองสูง ไม่ยอมหยุดนิ่ง ในขณะเดียวกันชอบสโมสรร่วมกับเพื่อนชอบเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมต่างๆ นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นตนเองมีความสุขและมีความกระตือรือร้น ยังอยากทำ ริเริ่มโครงการอะไรใหม่ๆ ยังมีไฟ ไม่รู้สึกเหนื่อย ดังนั้น จึงเหมาะกับสินค้าและบริการ อุปกรณ์สื่อสาร อุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในบ้าน เครื่องใช้ไฟฟ้า ของตกแต่งบ้าน การรับประทานอาหารนอกบ้าน เครื่องสำอาง สินค้าหรือบริการที่บ่งบอกถึงสถานะทางสังคม การลงทุน การประกันภัย เนื่องจาก กลุ่มนี้เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีความจงรักภักดีต่อตราสินค้าสูง ดังนั้น จึงสามารถสร้างภาพพจน์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์หรือบริการเพิ่มได้โดยใช้การสื่อสารทางการตลาดได้ในหลายๆทาง ซึ่งในขณะเดียวกันหากต้องการให้ผู้บริโภคมีการทดลองใช้ตราสินค้าใหม่ๆ ควรใช้การโฆษณาเพื่อช่วยในการเปลี่ยนการรับรู้ของผู้บริโภค หรือเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายโดยมุ่งเน้นไปที่ชมรมต่างๆของผู้สูงอายุ ห้างสรรพสินค้าต่างๆ เป็นต้น

ข้อจำกัด

1. สมาชิกในกลุ่มที่ 2 “ไม่สนใจอะไรในชีวิต” และกลุ่มที่ 3 “ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสังคมภายนอก” มีจำนวนเพียง 4 และ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1 และ 0.5 ตามลำดับ ดังนั้น จึงเป็นลักษณะของบุคคลจำนวนน้อย ซึ่งอาจไม่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ในการอธิบายลักษณะของกลุ่มได้
2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษามากกว่าประถมและมีรายได้ส่วนบุคคลต่ำกว่า 1,000 บาท ดังนั้นรูปแบบการดำรงชีวิต ที่จัดกลุ่มจึงมีข้อจำกัดในลักษณะที่อาจเป็นรูปแบบที่เฉพาะสำหรับคนกลุ่มนี้ ดังนั้นการนำผลไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มอื่นควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้